

ТУРЕЦЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР ТА ЙОГО РОЛЬ У ПОЗААУДИТОРНИЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-ТЮРКОЛОГІВ

У статті описано роль Турецького культурного центру, його мета, форми і напрямки діяльності в українському соціумі. Представлено залучення студентів університету до позааудиторної діяльності через вивчення турецької мови, до наукової роботи шляхом написання наукових статей, організації Днів культури Туреччини в університеті. Окреслене розглядається автором у взаємозв'язку культури і мови у процесі навчання сучасної молоді в умовах університету.

Ключові слова: турецька мова; Турецький культурний центр; студенти; університет.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Співпраця Туреччини та України у різних сферах постійно поглиблюється, тому під час нещодавнього офіційного візиту в Україну (9 жовтня 2017 р.) Президент Туреччини Ердоган висловив подяку Президенту України за сприйняття у відкритті Турецького культурного центру в Києві, про що Президент Туреччини сказав під час свого візиту в Україну. Мета центру передбачає навчання турецької мови та культури. «Щоб задовольнити інтерес України до Турецької мови та культури, ми відкриваємо турецький культурний центр імені Юнуса Емре», – сказав Ердоган [13]. До речі, фонд Юнуса Емре почав відкривати турецькі культурні центри з 2009 р., які на сьогодні діють у 42 країнах світу.

Та й епіграфом до нашої статті могли б слугувати рядки однієї із найяскравіших постатей в історії турецької літератури, засновника турецького віршування Юнуса Емре «Sevelim ve sevelelim» (в перекладі з турецької «Давайте любити і бути любимими»), який вперше став вживати розмовний тюркський у віршуванні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Про життя Юнуса Емре (Yunus Emre – 1250, Сарикьой, Туреччина – 1320) відомо небагато. Його поетичний спадок дійшов лише у пізніх записах, що датуються приблизно XV–XVI ст. Постать Юнуса Емре оповита легендами. Він був мандрівним співцем, дервішем. За своїми релігійно-філософськими поглядами Юнус Емре – містичний пантеїст; він вважав, що докола у світі розлите божественне начало. Поет вбачав його у сонячному промінні, місячній доріжці, зорях і вітрові, ароматі квітів. Прославляючи Бога, розчиненого в природі, поет оспівував саму природу, прагнучи об'єднатися з нею. Образи поета традиційні, він широко використовує народну поетичну символіку.

Юнус Емре сміливо торкається у своїх творах і соціальних тем. Він засуджує пануючу в країні бідність і руїну, жорстокість винуватців народного лиха – «неблагородних беїв, чия їжа відібрана у бідняків і чие питво – кров». Юнус Емре увійшов в турецьку літературу як основоположник поезії народних співців ашиків. Теми й образи його віршів стали традиційними для творчості ашиків. Ліричний герой ашицької поезії – це мандрівний співак, який сумує у розлуці з коханою [2; 18; 22].

Отже, мовленнєва картина світу – це продукт пізнання, результат взаємозв'язку мислення, дійсності та мови як засобу вираження думок про світ. Під цим слід розуміти виражену за допомогою мовленнєвих засобів системно-упорядковану інформацію про оточуючий простір [1, с. 97]. Лінгвокультурологія розглядає взаємозв'язок і взаємодію культури і мови в процесі їх функціонування. Предметом являється матеріальна і духовна культура в її існуванні та функціонуванні, створена людиною, тобто все те, що складає мовленнєву картину світу [8, с. 56]. Також, як самостійний розділ лінгвістики, лінгвокультурологія розглядає мову як феномен культури і виразника національної ментальності, де культура і мова виводяться на однаковий рівень, і розгляд їх в взаємозв'язку стає центральною задачею даної дисципліни [16, с. 237; 4; 12].

Туреччина – країна з багатою історією та неповторним національним колоритом. Це – стик і переплетіння двох культур – Візантійської й Османської. Старовинні будівлі, музеї, величні пам'ятки історії вражають і, водночас, дають можливість познайомитися з культурою Туреччини, а знання турецької мови слугують засобом розуміння феномену культури цієї країни, виступаючи виразником національної ментальності, причому зацікавленість українського студентства сучасною Туреччиною, стратегічного партнера України, її культурою, національними традиціями, звичаями та обрядами беззаперечна.

Мета статті – розглянути роль Турецького культурного центру в Україні для активізації студентів до позааудиторної діяльності лінгвокультурологічного напрямку.

Виклад основного матеріалу. В контексті окресленого звернемося до дефініції культурного центру – це використовується назва для позначення організацій, а також будівель або їх комплексів, призначених для зосередження, примноження і просування в життя тих чи інших цінностей суспільства, традицій і практик, що лежать у сфері науки, культури і мистецтва. Культурні центри можуть існувати також в рамках громадських, суспільних, художніх об'єднань [7].

Тому, нашу увагу привертає роль Турецького культурного центру в реалізації програми соціально-педагогічного супроводу соціалізації українських студентів в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу [9; 10; 19; 20; 21].

Українсько-турецький культурний центр «Сяйво» займається такими видами діяльності: організацією та влаштуванням виставок, зустрічей, конференцій, міжнародних фестивалів, конкурсів, днів культури, літератури й мистецтва, презентацій, симпозіумів і семінарів; підготовкою та реалізацією проектів у галузі культури, освіти й соціальних програм; пошуком спонсорів в Україні та за її межами для реалізації відповідних програм; забезпеченням всебічної співпраці з державними установами та місцевими органами влади, громадськими організаціями, релігійними центрами, науковими, освітніми, навчальними й спортивними закладами, а також із засобами масової інформації задля розвитку й поширення мистецтва і науки у всіх проявах; провадженням легальної діяльності у сфері видавничої справи, культури та освіти, а також соціальних програм [15].

У площині сказаного треба згадати Турецьке агентство зі співробітництва та координації (ТІКА), яке є державною структурою, підпорядкованою Раді Міністрів Республіки Туреччина, і відповідає за координацію та надання міжнародної технічної допомоги. ТІКА співпрацює через 58 координаційних офісів із більш ніж 170 країнами світу та здійснює допомогу з метою розвитку. У 2013 р. з метою реалізації проектів та програм по всій країні відкрито Координаційний офіс в Києві. За період 1997–2017 рр. було впроваджено більш ніж 300 проектів загальним бюджетом, який перевищив 40 мільйонів доларів США. У межах міжнародних домовленостей між Туреччиною та Україною ТІКА реалізує проекти, спрямовані на покращення освітньої та соціальної інфраструктури України, поліпшення умов праці в закладах охорони здоров'я, проекти із реставрації та водозабезпечення, посилення інституційних спроможностей державних органів та органів місцевого самоврядування тощо [14].

Зупинимось на представленні Турецького культурного центру (ТКЦ) «Сяйво» (Işık) [6]., створеного у жовтні 2013 року у Києві задля ближчого знайомства двох народів і формування в них культури співіснування, який ініціює та реалізує багато проектів заради розвитку дружніх стосунків між Туреччиною та Україною, забезпечує знайомства інтелектуалів обох країн, сприяє культурному обміну між двома державами.

Його мета – забезпечення зближення українського і турецького народів шляхом організації різноманітних заходів у галузі культури, мистецтва та освіти. Центр «Сяйво» підтримує ініціативи щодо підготовки й розвитку програм та проектів, спрямованих на духовний, інтелектуальний і соціальний розвиток особистості, і особливо – на розкриття її творчого потенціалу, координуючи їхнє впровадження у життя.

Осередки ТКЦ «Сяйво», представлені в університетах України: НПУ імені М. П. Драгоманова, Київському національному університету імені Т. Г. Шевченка, Київському національному торгово-економічному університету, Одеському національному університету імені І. І. Мечникова, Львівському національному університету імені Івана Франка, ХНПУ імені Г. С. Сковороди та ін.

Додамо, що всі осередки ТКЦ відкриті за підтримки Посольства Турецької Республіки в м. Київ, фінансової допомоги Асоціації турецьких і українських підприємців, мають хорошу технічну базу: телевізори, комп'ютери, DVD, бібліотеку творів на турецькій мові, матеріали про турецьку культуру.

З 15 лютого по 15 квітня 2016 року Міністерством освіти і науки України, Департаментом освіти і науки, молоді та спорту Київської міської державної адміністрації, Українсько-турецьким культурним центром «Сяйво» та Міжнародною школою «Меридіан» було проведено серед учнів 5–11 класів шкіл України Четвертий творчий конкурс «Малюнок, вірш, лист до мами». Конкурс присвячено Дню матері, який цього року припав на 8 травня. Усього до участі в конкурсі надійшло 1411 малюнків, 1960 віршів і 1279 листів [6].

Щорічно ТКЦ «Сяйво» організовує для студентів-бакалаврів, магістрів та аспірантів вищих навчальних закладів України конкурс на кращу студентську наукову статтю. У 2017 р. темою конкурсних робіт була «Мистецтво жити разом: культура особистості і суспільства». Першими за результатами конкурсу п'ять студентів, один з яких приїхав зі Львова, а четверо – з київських ВНЗ, і отримали нагороду – подорож до Грузії у листопаді цього року.

В ТКЦ студенти-драгомановці і викладачі різних факультетів університету мають можливість безкоштовно вивчати турецьку мову [5], лінгвокраїнознавство Туреччини, її історію і культуру, політичний устрій та геополітику країни, спілкуючись тільки з носіями турецької мови. Щороку кількість студентів, що бажають вивчати турецьку мову, збільшується.

Для студентів-драгоманівців і викладачів які завершують безкоштовне навчання на курсах турецької мови в ТКЦ «Сяйво», влаштовується церемонія нагородження пам'ятними сертифікатами, вручаючи які, викладач кафедри східних мов НПУ імені М. П. Драгоманова Семіх Кая завжди акцентує увагу на важливості вивчення турецької мови в сучасному світі.

До роботи УТКЦ активно залучаються студенти – майбутні тюркологи, які беруть участь у Всеукраїнській олімпіаді з турецької мови, де демонструють високі досягнення знань з турецької мови.

Як приклад організації спільних українсько-турецької наукових досліджень може слугувати провадження конференції з нагоди 100-річчя участі туре-

цького війська в бойових діях у Галичині 1916–1917 років, що відбулась 19 травня 2016 р. у Львівському національному університеті імені Івана Франка.

За ініціативою УТКЦ «Сяйво», його голови правління «Сяйва» Ёбокхан Демір і викладачів центру в НПУ імені М.П.Драгоманова відбулась міжнародна наукова конференція «Українсько-турецьке співробітництво заради прогресу: освіта, наука, культура» (8 квітня 2016 року, Київ). Зупинимось біль розлого на цій конференції, учасниками якої ми були також.

У виступі професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка Володимира Сергійчука було схарактеризовано історичну складову українсько-турецьких відносин як запоруку поглиблення порозуміння між нашими народами. Перший Надзвичайний і Повноважний Посол України в Турецькій Республіці Ігор Турянський зупинився на розвитку взаємовідносин між нашими народами на сучасному етапі, зокрема, – культурних. Декан факультету політології і права НПУ імені М.П.Драгоманова, професор Богдан Андрусишин зупинився на освітній і науковій співпраці драгоманівського вишу з турецькими освітніми закладами; проректор з науково-методичної роботи Роман Вернидуб – на принципах формування освітніх програм з підготовки педагогічних працівників до викладання турецької мови. Українська науковці були представлені виступами доцента КНУ імені Тараса Шевченка Ірини Прушковської («Сучасна українська рецепція турецької авторської драми»), завідувача кафедри української літератури НПУ імені М. П. Драгоманова, професора Володимира Погребенника («Історичні стосунки Оттоманської Порти і Кримського ханату та козацької України у рецепції вітчизняної літератури середини XIX – початку XX ст.»), завідувача відділом Інституту археографії і джерелознавства НАН України, доктора історичних наук Ігоря Гирича («Сучасні аспекти українсько-турецького наукового співробітництва»), докторанта КНУ імені Тараса Шевченка Юрія Бондаря («Видавнича справа та журналістика у парадигмі українсько-турецьких відносин: історичний аспект») та ін.

Свої виступи презентували і зарубіжні колеги: завідувач кафедри філософії Стамбульського університету, професор Дженгіз Чакмак доповів про співвідношення мови і філософії у творчості турецького мислителя Нермі Уйгура, професор Мехмет Гююшкілич (завідувач кафедри турецької мови і літератури університету «Фатіх» (Стамбул), схарактеризував душу як основний концепт творчості поета тюркського світу Юнуса Емре.

Прикладом залучення студентів до соціокультурної позааудиторної діяльності слугує традиція на факультеті іноземної філології НПУ імені М. П. Драгоманова кожного року, у грудні, спільно з Українсько-турецьким культурним центром «Сяйво», проводити День турецької культури. До участі у заході долучаються студенти, що вивчають турецьку мову, викладачі університету, на який запрошуються студенти з усіх 16 факультетів університету згідно визначеного часу для кожного факультету. Цей захід викликає неабияку зацікавленість як серед майбутніх тюркологів, так і студентів інших факультетів.

Цього року серед гостей були Надзвичайний та Повноважний Посол України у Турецькій Республіці і

співзасновник «Сяйва» Ігор Турянський, співробітник Інституту модернізації змісту освіти МОН України Галина Коломоєць, заступник ректора Європейського університету Олена Тимошенко, декан факультету політології і права, д-р істор. наук, професор Богдан Андрусишин, директор київської школи № 139 Оксана Усенко, заступник директора Міжнародної школи «Меридіан» Альона Тарасенко.

Студенти-драгоманівці – креативні особистості. Вони активно долучаються до проведення заходів до днів турецької культури, готують концерні виступи, святкові концерти (танці, співи, сценки з творів турецьких письменників на турецькій мові), демонструють презентації про видатних представників турецького народу, проводять виставки зразків турецького мистецтва і виробів народних ремесел. Студент-тюркологи проводять майстер-клас із мистецтва малювання на воді, відомого в Туреччині як «ебру».

У свою чергу, студенти-гості мають можливість відвідувати і стати учасниками такого різнобарвного культурного заходу як День турецької культури в університеті.

Цього року культурна програма розпочалася з вітальної промови декана факультету іноземної філології, після чого слово надали студентам, що вивчають турецьку мову, які, у свою чергу, презентували гостям відомості про Туреччину, подані у формі слайд-шоу. До уваги присутніх було представлено презентацію, стосовну спільних слів в українській і турецькій мовах. Гості заходу з інтересом прослухали поезії та пісні у виконанні учнів і студентів різних навчальних закладів України, зокрема, вірш «Гато», що приніс студентці магістратури кафедри тюркології Христині Захарченко перемогу у категорії «Вірш» в українському фіналі Міжнародного фестивалю мов та культур (IFLC).

У межах культурної програми було проведено лотерею і відкриття тематичних стендів почесними гостями заходу. На них презентувалися найсмачніші страви та солодощі турецької кухні. Окремі стенди було присвячено презентації турецького чаю, традиційною турецькою випічкою гьозлеме, пахлави, «чій кьофте» («сирі котлети») та айрану. «Чій кьофте» і пахлава викликали неабиякий ажіотаж. Окрім цього, гості з інших факультетів із цікавістю знайомилися з турецьким мистецтвом «ебру» (букв. – «малювання на воді») і каліграфією [3].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Підсумовуючи викладене вище, можна стверджувати, що оскільки Україну і Туреччину пов'язують давні історичні відносини, Турецький культурний центр в Україні та його представництва у закладах вищої освіти, як осередок турецької культури, відіграє значну роль у 1) розвитку українсько-турецьких стосунків, налагодженні міжкультурної комунікації серед турецької і української молоді; 2) забезпеченні зближення українського і турецького народів шляхом організації різноманітних заходів у галузі культури, мистецтва та освіти; 3) підвищенні лінгвосоціокультурну освіченість сучасного студентства; 4) активно залучає студентів українських університетів до позааудиторної діяльності.

Список використаних джерел

1. Бартошевич Л. Отражение концептуализации языковой картины мира как лингводидактический принцип / Л. Бартошевич // Филологические исследования : сб. науч. тр. – Донецк : Юго-Восток, 2004. – Вып. 6. – С. 175–183.
2. Бородин І. Емре Юнус [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://javalibre.com.ua/java-book/author/bio/24999>
3. День турецької культури в НПУ імені М.П.Драгоманова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://syaivo.org/index.php/uk/2016-02-03-11-38-33/item/227-denturetskoikulturyunatsionalnomupedahohichnomuuniversitetiimenimpdrahomanova>
4. Ерсозоглу Р. Турецька мова у глобалізованому просторі / Р. Ерсозоглу // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Філологія: зб. наук. пр. – Бердянськ : ФО-П Ткачук О. В., 2017. – Вип. 1.
5. Ерсозоглу Р. Навчання турецької мови українських студентів шляхом долучення їх до турецьких традицій / Р. Ерсозоглу // Педагогічний альманах: зб. наук. пр. ; редкол. В.В.Кузьменко та ін. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. – Вип. 35. – С. 115–122.
6. Іслам в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://islam.in.ua/ua/novosty-v-strane/ogolosheno-tvorchyukonkurs-malyunok-virsh-lyst-do-mamy-z-nagody-dnya-materi>.
7. Культурний центр [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Культурний_центр.
8. Лингвокультурный концепт как единица исследования / В.И.Карасик, Г.Г.Слышкин ; под ред. И.А.Стернина // Методологические проблемы когнитивной лингвистики : сб. науч. тр. – Воронеж. – С. 75–80.
9. Петько Л. В. Імператив глобалізаційних перспектив – формування професійно спрямованого іншомовного навчального середовища в умовах університету / Л. В. Петько // Педагогіка вищої та середньої школи: зб.наук.пр. – Криворізький пед. інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет». – Вип. 41. – Кривий Ріг : Друкарня Романа Козлова, 2014. – С. 254–261.
10. Петько Л. В. Інтелектуальне виховання студентів педагогічних ВНЗ засобами іноземної мови у позанавчальній роботі / Л. В. Петько // Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. пр. – Кривий Ріг : КДПУ, 2011. – Вип. 31. – С. 338–343.
11. Петько Л. В. «Невизначеність якості» з огляду на модернізацію системи освіти в Україні / Л. В. Петько // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2012. – № 3. – С. 56–62.
12. Петько Л. В. Філософсько-лінгвістичні ідеї розуміння міжлюдської комунікації у соціальному середовищі / Л. В. Петько // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна» : зб. наук. праць. – Острог : Вид-во Національного ун-ту «Острозька академія», 2015. – Вип. 53. – С. 309–312.
13. Турецький культурний центр. Ердоган [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://glavcom.ua/news/v-ukrajini-zuavitsya-tureckiy-kulturniy-centr--442895.html>.
14. Українсько-турецьке співробітництво: презентація результатів реалізації Проекту Програми ТІКА [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.knteu.kiev.ua/blog/read/?pid=20765&uk>.
15. Українсько-турецький культурний центр «СЯЙВО» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://syaivo.org/index.php/uk/home/pr-n-s>.
16. Чулкова В. О. Мови та літератури у полікультурному суспільстві : Матеріали всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (17 листопада 2016 р.) / за заг. ред. к.філол.н., доцента Назаренко Н. І. – Маріуполь : МДУ, 2016. –С. 237–238.
17. Центр турецької культури та мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://onu.edu.ua/uk/culture/languages/turkey>.
18. Юнус Эмре – «Звук любви»/Yunus Emre – Askin Sesi/ (Турція, 2014, реж. Каміл Айдін) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bigserials.tv/series/yunus-emre-put-lyubvi-yunus-emre-askin-yolculugu.html>.
19. Kovalynska I.V. A Survey of multicultural education in Ukraine: state approach / I.V.Kovalynska, V.I. Ternopilska // Science and practice: Collection of scientific articles. – Thorpe Bowler. Melbourne, Australia, 2016. – P. 256–259.
20. Pet'ko Lyudmila. About socio-culturological content in teaching subjects / Lyudmila Pet'ko // Development strategy of science and education: Collection of scientific articles. – Fidelite editions, Namur, Belgique, 2017. – P. 316–319.
21. Pet'ko Lyudmila. Developing students' creativity in conditions of university / Lyudmila Pet'ko // Research: tendencies and prospects: Collection of scientific articles. – Editorial Arane, S.A. de C.V., Mexico City, Mexico, 2017. – P. 272–276.
22. Yunus Emre Engelsiz 1.Bölüm [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=Cz2huLDICAY>.

Ерсозоглу Рукиє,

НПУ ім. М. П. Драгоманова, г. Київ, Україна

ТУРЕЦЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР І ЕГО РОЛЬ ВО ВНЕАУДИТОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-ТЮРКОЛОГІВ

В статті представлена роль Турецького культурного центру, його ціль, форми та напрямлення діяльності в українському соціумі. Акцентовано увагу на привертання студентів-тюркологів до внеаудиторної діяльності через вивчення турецької мови, а також до наукової роботи шляхом написання наукових статей, організації Днів культури Турції в університеті. Згадане розглядається автором в взаємозв'язку культури та мови в процесі навчання сучасної молоді в умовах університету.

Ключові слова: турецький мови; Турецький культурний центр; студенти; внеаудиторна діяльність; університет.

Ersozogl Rukiye,

National Pedagogical Dragomanov University, Kyiv, Ukraine

THE TURKISH CULTURAL CENTER AND ITS ROLE IN TURKIC PHILOLOGY STUDENTS' OUTSIDE LECTURE ROOM EDUCATIONAL ACTIVITY

In article the essence of outside lecture room educational activity at a higher educational institution is analyzed. The article presents peculiarities of the Turkish cultural center activity and its role in students' outside lecture room educational activity. Described the role of the Turkish cultural center, its purpose, forms and activities in the Ukrainian society. The condi-

tions of effective organization educational work in outside lecture room activity were revealed in particular its professional approach, forming of professional culture and ability to international communication in multicultural environment, motivation of interest to professional and common to mankind values. Attention is focused on attracting turkic philology students to outside lecture room educational activity through studying Turkish language, as well as to scientific activity by writing scientific articles, organizing the Days of Turkish Culture in universities. This is considered by the author in the interrelation between culture and language in the process of teaching modern youth in the conditions of the university.

Key words: Turkish language; the Turkish cultural center; students; outside lecture room educational activity; university.

Рецензенти: *Болубаш Н. М.*, канд. пед. наук, доцент;
Костєва Т. Б., канд. пед. наук, доцент кафедри.

© Ерсьозоглу Р., 2017

Дата надходження статті до редколегії 2.11.17